

LITHUANIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
LITUANIEN A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
LITUANO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 14 May 2007 (morning)

Lundi 14 mai 2007 (matin)

Lunes 14 de mayo de 2007 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Paanalizuokite, aptarkite **vieną** iš pateiktųjų tekstų:

1. (a)

Kaktusai mėgsta pieną?...

O Emilija vis šneka apie Juodupėnus, apie senus pažįstamus ir kas kelintas sakinytis įterpia: “O kaip tu, Albertėli?”

– Kaip matai... po truputį... – atsiperka vienu dviem žodžiais docentas, dirginamas to atprasto “Albertėli”.

5 Kreipiasi lyg į kokį berniukštį. Prieš žmoną nepatogu. Gerai dar (Ruginis nejučiom žvilgteli į duris), kad vaikas savo kambaryje užsidaręs ir negirdi. Kaimiškas familiarumas!...

– O jis, Albertėlis, žinotumėt, – dabar Emilija pasisuka į Ruginienę, – buvo toks paprastas, vis su jaunimu. Studentas buvo, parvažiuodavo, tai aplankys visus, pasikalbės su kiekvienu. Atsimeni, kiek knygučių priveždavai? – ji šiltu žvilgsniu paglosto pliktelėjusią docento kaktą ir vėl palinksta prie šeimininkės.

10 – Apie pasaulio sudarymą, apie kunigų išmislus. Pats aiškino ir mum skaityti liepdavo. Ogi knygutės kainavo. Ne iš turtingo kiemo į mokslą ėjo. Susiruošdavo rudenį atgal, tai kas sūrį, kas dešros rinkę jau ir neša Ruginiukui. Mylėjo jį visi, ką ir sakyti.

“Prasideda... – įsiziūrėjęs į virpantį saulės kiškutį grafino dugne, galvoja docentas. –

15 Prisimins dar, kaip ji pati įdėjo pagalvėlę, dvi antklodes ir, žinoma, suks prie reikalo. Būtinai ko nors prašys.”

O Emilija lyg tyčia neskubėjo “prie reikalo”. Ją, rodės, džiugino viskas: ir kad Albertas iškilęs į žymius žmones, ir kad jo žmona tokia jauna, graži, ir kad štai pagaliau ji, Emilija, matanti juos abu. O kad nešnekus, nelinksmas, tai nuo darbų, nuo rūpesčių. Net ir apie brolių

20 Juodupėnuose jis kažkaip vengia užsiminti.

“Proto darbas nelengvas, – sumetė ji. – Gal ir sveikata dar sušlubavusi.”

– Tu, Emilija, – Ruginis ruošėsi sakyti “jūs”, bet savaime prasprūdo “tu”, – ilgam į Vilnių? Apsipirkti turbūt, ar šiaip?

Norėjo dar kažko teirautis, bet visi klausimai jam pasirodė tušti ir beprasmiški. Kam?

25 Kas jam darbo: nakvynę turi siūlyti ar vedžioti po parduotuves? Vieno tik dar paklausė:

– Adresą turbūt telefonų knygoje radai?

Emilija ne iš karto suprato. Pakėlė nustebusias akis į docentą, paskui į žmoną.

– Ne... – gūžtelėjo pečiais. – Sekretorius adresą davė.

– Sekretorius?!

30 – Taip. Ten, prezidiume. Išėjo kalba apie tave, o per pertrauką jis ir atnešė lapelį su adresu.

Sekretorius, prezidiumas...

Ruginis nieko nebesusigaudė. O Emilijai net nešovė į galvą, kad kas nors čia, sostinėje, nebūtų žinojęs apie respublikinį kolūkiečių, pirmūnų sąskrydį. Ir laikraščiuose kelinta diena

35 mirga pranešimai, ir radijas...

Vis dėlto teko paaiškinti.

– Tu? Sąskrydyje? – Ruginis išpūtė akis. – Na, žinai!...

Emiliją ėmė juokas: Albertėlis stebisi, jam sunku patikėti! O ji? Jai buvo gera ir lengva

ant širdies. Net tuomet, kai prieš daugelį metų išvažiuojančiam į mokslus pusbroliui

40 Emilija įdėjo savo kraitinę pagalvę, antklodes – net ir tuomet ji nejautė tokio giedro, palaimingo jausmo.

Tik dabar Ruginis pastebi, kad priešais Emiliją guli sulankstyta medkriaunė šakutė, o fajansinė puslėkštė irgi lyg tyčia parinkta aptrupėjusiais kraštais.

45 “Žioplė!” – širdyje jis smerkia žmoną, o ranka nejučiom siekia grafinuko su skaisčiai raudonu antpilu.

Įpila taurelę viešniai, iki pusės – sau. Stabteli. Apsigalvoja ir užbaigia.

– Būk sveika, Emilija.

Ji žvitriai pakyla.

– Aš tuoj, – balsas jau iš koridoriaus.

50 “Vadinasi, sekretorius pasidomėjo adresu... – nepatenkintas prisiminė jis. – Velniai žino, ką galėjo pagalvoti!”

Netrukus grįžta Emilija. Rankoje mažytis ryšulėlis, suvyniotas į laikraštį. Pamažu išgeria stikliuką ir, šelmiškai primerkusi akis, kalba:

55 – Aš tau, Albertėli, atvežiau... Atsimeni, kartą klausei: kai išeisiu į žmones ir turėsiu savo butą, tu man padovanosi vieną kaktusą? Aš ir saugojau. Jų dabar pas mus dar daugiau, negu anuomet. Argi neprisimeni?

Ruginis sutrikęs gūžteli pečiais, purto galvą.

– Dar susiginčijom. Sakei, kad kaktusai mėgsta pieną. Tikrai sakei.

60 – Argi? – kaltai nusišypso docentas, o atmintyje lyg pro miglas ima ryškėti seniai užmirštas jaunystės epizodas.

– Argi galėjau aš taip naiviai tvirtinti? – pakartoja Ruginis ir nenorom nusijuokia:

– Pieną? Ha, tarsi jie būtų kačiukai!...

Jis ruošiasi įpilti dar po antrą taurelę, bet Emilija sulaiko:

– Ačiū, Albertėli, man jau laikas. Baigiamasis posėdis.

65 – Ką gi, gaila...

Ir iš tiesų akimirka jam kažko labai gaila, tik ko – jis ir pats negalėtų pasakyti.

Aleksas Baltrūnas, *Šviesos gimimas*, Apsakymai (1974)

- Ką sužinome apie pagrindinio apsakymo veikėjo gyvenimą?
- Kokių jausmų ir minčių apimtas jis pasitinka pusseserę Emiliją? Kaip tie jausmai keičiasi?
- Kokios apsakymo detalės, buities daiktai padeda išreikšti veikėjų jausmus, tarpusavio santykius?
- Kaip suvokiate paskutiniuosius ištraukos sakinius (65-66 eil.)?

1. (b)

Jonas Šiožinys

Mano šelmis Jonelis

Gyvena sau Jonelis kaip gyvenęs
Kažkur aukštaičiuose, už girios didelės.
Vienmetis su manim, o dar toli gražu ne senis, –
Vis pokštai, vis kepurė ant šalies.

5 Javus augina, skaldo malkas, vieškelius žvyruoja,
Į kalvę daro – kaip ir aš kadais.
Su gimine ir su kaimynais visados geruoju,
Ir džiaugias jų kaskart šviesėjančiais veidais.

Perkūnijos ir sausros – jam nė motais.
10 Jis tiki – rojumi pavėrs skurdžius laukus.
Ir mirksi, šelmis, čia mergiotėms, čia jų motinoms,
Saldainiais lepina išdykėlius vaikus.

Kai lieka vienas – radęs ramų taką,
Lig sutemų klajoja ežero krantais.
15 Žvėrelį, paukštį, net drąsesnį vabalą pašnekina,
Svaiginasi šilų atodūsiomis šventais –

Gyvena jis – ir džiaugsmas man į širdį plūsta.
Gerai, kad dar gyvena, sieloje šviesu.
O jeigu kas – sulaužyčiau aš savo plunksną,
20 Nes vien tik jo dėka poetas ir esu.

Poezijos pavasaris '77 (1977)

- Kokį jausmų bei minčių raiškos kelią pasirenka poetas?
- Kaip kuriamas poetinis portretas? Kokie jo bruožai ryškinami?
- Kuriuose posmuose atviriausiai, aiškiausiai išsakomas poeto santykis su Jonelio paveikslu?
- Koku mastu Jonelį galima laikyti poeto antrininku, lyrine kauke?